

Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone 'BE2200030 Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone 'BE2220313 Houthalen-Helchteren, Meeuwen-Gruitrode en Peer' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten

DE VLAAMSE REGERING,

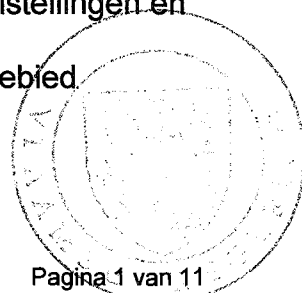
Gelet op het Natuurdecreet, meer bepaald op artikel 7, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 12 december 2008, artikel 8, artikel 13, §1, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 7 december 2007, artikel 36bis §9, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002, gewijzigd bij de decreten van 22 april 2005, 19 mei 2006, 7 december 2007 en 12 december 2008, artikel 36ter, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 19 mei 2006 en 27 april 2007, en artikel 51, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 1988 tot vaststelling van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Richtlijn 79/409/E.E.G. van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2012 tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone 'BE2200030 Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode' en tot vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone 'BE2220313 Houthalen-Helchteren, Meeuwen-Gruitrode en Peer' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, waarmee de Regering het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het desbetreffende gebied principieel heeft vastgesteld;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gegeven op 4 december 2012;

Gelet op het advies 2011-71 van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, gegeven op 20 oktober 2011;

Gelet op het gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012, gegeven op 19 januari 2012/27 januari 2012, het gemeenschappelijk advies 21-2012/04-2012, gegeven op 22 maart 2012/30/ maart 2012 en het gemeenschappelijk advies 64-2012, gegeven op 28 september 2012, van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij;

Gelet op de adviesaanvraag die op 21 december 2011 bij de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij is ingediend, met toepassing van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Overwegende dat door de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en door de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij geen advies werd verstrekt binnen de termijnen gesteld door artikel 16, §2, van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen op 8 februari 2012 heeft meegedeeld dat de termijn voor advies niet gehaald werd en dat de procedure verdergezet mag worden;

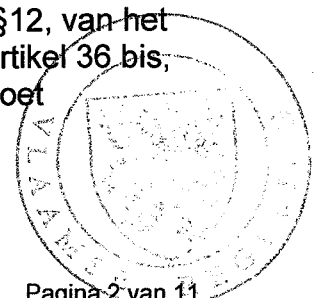
Gelet op de adviesaanvraag die op 21 december 2011 bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen is ingediend, met toepassing van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Overwegende dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen op 11 januari 2012 beslist heeft geen advies uit te brengen over de voorontwerpen van besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrictlijn van de speciale beschermingszones, zoals door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen bekrachtigd op 18 januari 2012;

Gelet op het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, artikel 21, dat toestaat dat wordt voorbijgegaan aan de ontstentenis van een advies;

Gelet op het advies 53.851/1/V t.e.m. 53.886/1/V van de Raad van State, gegeven op 18 september 2013, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat op grond van artikel 36bis, §9, van het Natuurdecreet, hierna het Natuurdecreet te noemen, de Vlaamse Regering elk gebied dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone en dat ze definitief heeft vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet, of dat krachtens artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet, geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36 bis, §6, van het Natuurdecreet, bij besluit als speciale beschermingszone moet

aanwijzen; dat ze dat zo spoedig mogelijk moet doen, uiterlijk binnen zes jaar nadat de Europese Commissie het gebied van communautair belang heeft verklaard;

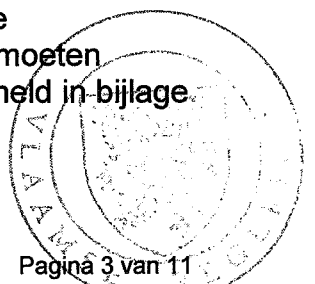
Overwegende dat het gebied 'BE2200030 Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode' bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie is voorgesteld als speciale beschermingszones is vastgesteld als gebied dat ter uitvoering van artikel 4.1 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde fauna en flora, hierna de Habitatrichtlijn te noemen, door het Vlaamse Gewest aan de Europese Commissie is voorgesteld als speciale beschermingszone en daarom, ingevolge artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet, geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet;

Overwegende dat de Europese Commissie het voormelde gebied van communautair belang heeft verklaard bij beschikking 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio; dat het voormelde gebied moet worden aangewezen als speciale beschermingszone;

Overwegende dat de speciale beschermingszones met toepassing van de Habitatrichtlijn, moeten worden aangewezen voor de instandhouding van de habitats uit de bijlage I bij het Natuurdecreet en van de soorten uit de bijlage II bij het Natuurdecreet;

Overwegende dat artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, hierna het Procedurebesluit te noemen, de elementen opsomt die een aanwijzingsbesluit moet bevatten; dat overeenkomstig artikel 10 van het Procedurebesluit een voorstel voor toevoegingen of schrappingen van Europees te beschermen habitats en soorten in het aanwijzingsbesluit opgenomen moet worden als dat vereist is op basis van nieuwe wetenschappelijke gegevens; dat bij de rapportering over de staat van instandhouding van de Europees te beschermen soorten en habitats ter uitvoering van artikel 17.1 van de Habitatrichtlijn en tijdens de opmaak van het rapport ter onderbouwing van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen van 8 mei 2010 als vermeld in artikel 5 van het Procedurebesluit, en het rapport ter onderbouwing van de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, nieuwe wetenschappelijke gegevens zijn verzameld over het voorkomen van Europees te beschermen soorten en habitats in dat gebied en het belang van dat gebied voor het duurzame voortbestaan van die soorten en habitats in Vlaanderen;

Overwegende dat op grond van artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet ter uitvoering van de Habitatrichtlijn en richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, hierna de Vogelrichtlijn te noemen, de administratieve overheid binnen de speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen neemt die moeten beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen habitats, vermeld in bijlage

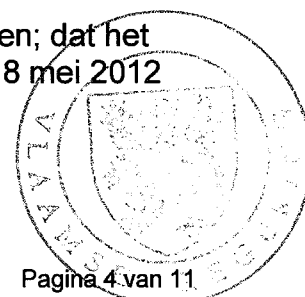
I van het Natuurdecreet, en de soorten, vermeld in de bijlagen II, III en IV van het Natuurdecreet, alsook van de niet in bijlage IV van het decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels;

Overwegende dat overeenkomstig artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet de Vlaamse Regering nadere regels kan vaststellen voor de nodige instandhoudingsmaatregelen en de ecologische vereisten, alsook een procedure voor de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen; dat die regels en die procedure zowel gelden voor de gebieden die aangewezen zijn met toepassing van de Vogelrichtlijn, als voor de gebieden die aangewezen zijn met toepassing van de Habitatrichtlijn; dat de Vlaamse Regering van die bevoegdheid heeft gebruikgemaakt bij het Procedurebesluit; dat als een Europees te beschermen gebied, vastgesteld ter uitvoering van de Vogelrichtlijn, en een Europees te beschermen gebied, vastgesteld ter uitvoering van de Habitatrichtlijn, elkaar geheel of gedeeltelijk overlappen, zoals in dit geval, krachtens artikel 8, §1, tweede lid, van het Procedurebesluit, de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor die gebieden ontworpen kunnen worden op basis van een geïntegreerd rapport;

Overwegende dat, krachtens artikel 10 van het Procedurebesluit, voor elk gebied dat moet worden aangewezen als speciale beschermingszone op grond van artikel 36bis, §9, van het Natuurdecreet, het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen moet worden geïntegreerd in het voorontwerp van aanwijzingsbesluit; dat het besluit dat het gebied 'BE2200030 Mangelbeek en heide- en veengebieden tussen Houthalen en Gruitrode' aanwijst als speciale beschermingszone de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied moet bevatten;

Overwegende dat de instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied worden opgemaakt op basis van een rapport dat de componenten, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, bevat; dat in het daarin te formuleren voorstel van instandhoudingsdoelstellingen de prioriteiten worden geïntegreerd; dat waar in het Procedurebesluit prioriteiten zijn gedefinieerd als "een voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen binnen een Europees te beschermen gebied, gelet op de Europees te beschermen soorten en habitats waarvoor het gebied is aangeduid, gelet op de desbetreffende gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en gelet op de voor dat Europees te beschermen gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging met betrekking tot de in dat gebied te beschermen soorten en habitats", die 'voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen' te begrijpen is als de oplijsting van een aantal te nemen acties die inspelen op de naar voren geschoven instandhoudingsdoelstellingen; dat die acties niet per definitie zullen toelaten om *alle* instandhoudingsdoelstellingen te realiseren, maar dat het prioritair aanpakken ervan een sterke voorkeur geniet;

Overwegende dat, overeenkomstig artikel 9 van het Procedurebesluit, de minister een voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten vaststelt op basis van 1° het bovenvermelde rapport, 2° een door het Agentschap voor Natuur en Bos opgemaakt verslag over een consultatie, met betrekking tot dat rapport, van de betrokken doelgroepen in het Europees te beschermen gebied in kwestie, 3° het overleg met de gewestelijke overleggroep, bedoel in artikel 3 van het Procedurebesluit, over de in de twee vorige punten vermelde documenten; dat het verslag over de consultatie van de lokale doelgroepen is opgemaakt op 8 mei 2012

en dat het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep heeft plaatsgevonden op 12 januari 2012; 26 juli 2012 en 27 augustus 2012;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos, op grond van de besprekingen bij dat overleg, het ontwerprapport, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit heeft afgewerkt en het rapport heeft overhandigd aan de bevoegde minister op 10 oktober 2012; dat het rapport alle componenten bevat die vereist zijn op grond van artikel 8 van het Procedurebesluit;

Overwegende dat de bevoegde minister, op basis van het haar op 10 oktober 2012 overhandigde rapport, het bovenvermelde verslag over de consultatie en het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep, het voorontwerp van de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het gebied heeft vastgesteld;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos rekening heeft gehouden met de ontvangen adviezen 2011-71, 06-2012/01-2012, 21-2012/04-2012 en 64-2012 van de strategische adviesraden, waaruit wijzigingen aan de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, zoals door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd op 14 december 2012, zijn gevolgd;

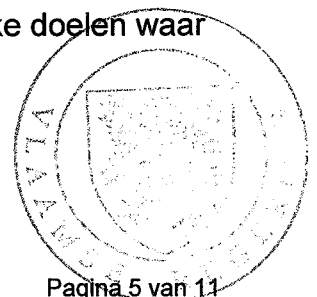
Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 suggereert dat de Vlaamse Overheid zich ter dege voorbereidt op mogelijke vervolgstappen in lijn met het lopende overlegproces en daarover ook duidelijk communiceert met de overlegpartners;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners het overlegproces heeft geëvalueerd en bijgestuurd, in samenwerking met de overlegpartners het implementatietraject heeft uitgewerkt en dat de overlegpartners actief betrokken werden in de werkgroepen rond bestaande kwesties;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 voorstelt om de aanbevelingen van de WTC verder door te vertalen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners vijf kwestiewerkgroepen opstartte die een aantal steeds weerkerende kwesties dienden op te lossen, dat de Vlaamse Overleggroep besliste de referentiewaarden niet te wijzigen tijdens het huidige proces, gezien dit een voor Europe juridisch onaanvaardbaar uitstel voor de goedkeuring van de instandhoudingsdoelstellingen en prioritairere inspanningen zou teweegbrengen, dat in het voorjaar 2013 een WBC rond de referentiewaarden wordt opgestart, waarna deze in functie van de eventuele herziening van de doelstellingen ikv de monitoring en zesjaarlijkse rapportering en evaluatie door de EC, al dan niet bijgesteld kunnen worden; dat de gewijzigde instandhoudingsdoelstellingen door de WTC opnieuw bekeken werden en de conclusie van de WTC hierover voorwaardelijk gunstig was;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 vraagt dat er werk wordt gemaakt van een uitvoeringsplan in overleg met de doelgroepen, zodat het voor de betrokken actoren duidelijk is wie welke doelen waar en wanneer moet realiseren;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd en dat er voor de figuur van een Natura 2000 management plan per speciale beschermingszone gekozen wordt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het overleg over de algemene aandachtspunten bij voorkeur voor eind 2012 gebeurt, bijvoorbeeld binnen de werkgroepen die de kwesties behandelen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners de verwerking van de algemene aandachtspunten heeft geïntegreerd in de werking van de vijf opgestarte kwestie-werkgroepen en dat de betrokken sectoren na de resultaten van de kwestie-werkgroepen en de andere overlegfora, een samenvatting van de nog relevante aandachtspunten voor de implementatie hebben ingediend, dewelke aan de Vlaamse regering worden overgemaakt in de 'standpuntennota';

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat bij een gefaseerde evaluatie van de IHD (ten minste) volgende punten in onderlinge afweging mee in rekening gebracht worden: socio-economische toets, algemene impact van ruimtebeslag beperken, voldoende waarborgen van de lokale gunstige staat van instandhouding in het belang van het behoud van het areaal, belang van een robuust doelenkader als buffer voor de dynamiek van de open ruimte;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners zowel bij de totstandkoming van de gewestelijke en specifieke instandhoudingsdoelstellingen als bij de optimalisatie van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen binnen de werkgroep kalibratie, deze punten in overweging genomen hebben en overwegende dat niet voor elk Europees te beschermen habitat of soort dat voor een speciale beschermingszone is aangemeld of binnen een speciale beschermingszone voorkomt, er gestreefd moet worden naar een lokaal goede staat van instandhouding;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen een sluitende timing op te stellen met prioriteiten voor het vastleggen van de IHD voor alle SBZ-V;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin een timing met prioriteiten voor het vastleggen van de S-IHD voor alle SBZ-V werd opgenomen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat de problematiek rond de kalibratie van doelstellingen binnen de werkgroep kalibratie wordt behandeld, waarbij een duidelijke afweging met de lokale

socio-economische context bij de kalibratie en de implementatie van de bosdoelstellingen wordt benadrukt;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de doelstellingen zijn geoptimaliseerd;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het gebruik van vorken voor de doelstellingen verwijzen naar de lopende kalibratie- en de implementatiefase van het IHD-proces en inzake recreatie wijzen op het belang van een passende beoordeling, die de verenigbaarheid van geplande activiteiten en de S-IHD moet nagaan;

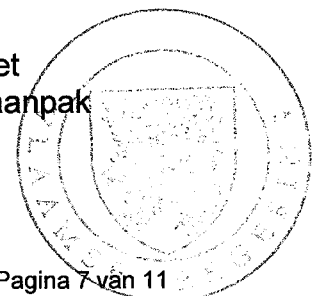
Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de vorken voor de Europees te beschermen habitats werden omgezet in unieke getallen en overwegende dat inzake de verwijzing naar de Passende beoordeling in de kwestie-werkgroep Passende beoordeling in samenwerking met de overlegpartners het instrument Passende beoordeling verder werd uitgewerkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen aan ANB en INBO om na te gaan of: (1) de S-IHD het behoud van het areaal van Europees beschermde soorten en habitats voldoende verzekeren; en (2) de metapopulatie-criteria voldoende vervat zijn in de S-IHD;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van punt 1 van het bovenstaand advies bevestigt dat bij het plaatsen van doelen bij de specifieke instandhoudingsdoelstellingen maximaal rekening gehouden werd met het behoud van areaal in kritische randhokken, dat in navolging van punt 2 van het bovenstaand advies reeds bij de opmaak van de Gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen rekening is gehouden met de metapopulatiebenadering, dat bij het plaatsen en bij de optimalisatie van de doelstellingen binnen de kalibratiewerkgroep gestreefd werd naar de creatie van grote kernen voor bronpopulaties voor fauna en dat het streven naar grote kernen ook werd vertaald volgens het principe "zuinig ruimtegebruik;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen om tegen eind 2012 een concreet plan van aanpak uit te werken om de LSVI-tabellen aan te vullen met kensoortvereisten;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de doelgroepen een plan van aanpak

heeft opgemaakt tot wijziging van de LSVI, waarin ook de aanvulling met de kensoortvereisten wordt opgenomen, dat dit plan van aanpak is opgenomen in de implementatienota;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 het belang van grensoverschrijdend overleg benadrukken;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies benadrukt dat tijdens de implementatiefase overleg met alle betrokkenen zal gebeuren, dus ook grensoverschrijdend overleg indien dit opportuun is om een optimalisatie van inspanningen en resultaat te verkrijgen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 ervoor pleiten dat er snel antwoord gegeven wordt op de vraag op welke manier het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden. Het principe "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" moet meer duidelijkheid krijgen;

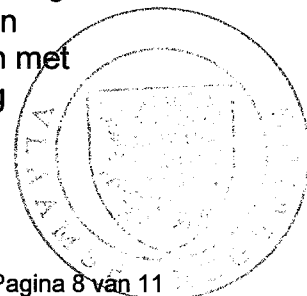
Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd, waarin werd uitgewerkt op welke wijze het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden en waarin het principe "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" verder werd verduidelijkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 suggereren dat het duidelijk geografisch lokaliseerbaar probleem van de drinkwatervoorziening in principe gebiedsgericht oplosbaar moet zijn;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners bij de optimalisatie van de instandhoudingsdoelen binnen de werkgroep kalibratie, het belang van de drinkwaterwinnings en de socio-economische context in overweging genomen heeft en dat tijdens de implementatiefase gebiedsgericht oplossingen gezocht zullen worden voor eventuele resterende problemen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 van oordeel zijn dat in gebieden met groene bestemmingen of in eigendom van een bovenlokale overheid er gekozen moet worden om in die gebieden maximale, bijhorende aantallen vogelsoorten als doelstelling op te nemen in het licht van zuinig ruimtegebruik, efficiëntie en "sterkste schouders, zwaarste lasten".

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de kalibratiewerkgroep via het principe 'sterkste schouders-zwaarste lasten' de doelstellingen zo veel mogelijk binnen de terreinen van de terreinbeherende verenigingen en overheden heeft gealloceerd, dat deze terreinen in het algemeen terreinen met groene bestemmingen zijn, dat door de toepassing van het 'principe zuinig

ruimtegebruik' ook de soortendoelstellingen hierdoor maximaal aan deze terreinen werden toegewezen, dat het Agentschap voor Natuur en Bos er op wijst dat een maximale toewijzing van doelstellingen louter op basis van eigendom en bestemming ingaat tegen het principe zuinig ruimtegebruik, tegen de juridische bepalingen uit onder meer de habitatrichtlijn en tegen de ecologische vereisten van de soorten en dat soorten alleen maar tot doel kunnen gesteld worden indien er geschikt leefgebied voorkomt of een geschikt leefgebied binnen mogelijk is, waarbij ook rekening moet gehouden worden met de meta-populatiecriteria;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 vragen om de afgesproken werkwijze rond kwaliteitsnormen voor habitats te volgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de Vlaamse Overleggroep heeft afgesproken om de bedoelde habitatspecifieke kwaliteitsnormen te actualiseren en in samenwerking met de overlegpartners deze kwaliteitsnormen geherformuleerd heeft, dat deze geherformuleerde kwaliteitsnormen in voorliggend besluit werd opgenomen;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

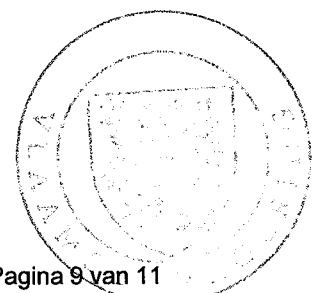
Artikel 1. Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van artikel 4.4 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

Art. 2. Het op de bijlage 1, die bij dit besluit is gevoegd, met de code BE2200030 'Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode', en gelegen in de gemeenten Houthalen-Helchteren, Heusden-Zolder, Meeuwen-Gruitrode, Peer, Opglabbeek, Maaseik wordt aangewezen als speciale beschermingszone ter uitvoering van artikel 36bis, §9, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, hierna het Natuurdecreet te noemen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 10 van het Procedurebesluit.

De naam van het habitatrichtlijngebied geeft een goed beeld van de natuur die aanwezig is. Een brongebied dat bestaat uit heiden, vennen en bossen van waaruit de valleien van de Mangelbeek, Laambeek en Abeek ontspringen. Daarnaast in het oosten van het gebied is de grootste duinengordel van Vlaanderen gelegen. Ruimtelijk zijn er drie deelgebieden. Het gebied herbergt dan ook voor Vlaanderen zeer belangrijke populaties van de soorten Heikikker, Rugstreeppad, Knoflookpad, Gladde slang, Nachtzwaluw, Boomleeuwerik en Gentiaanblauwtje.

Art. 3. §1. Het gebied BE2200030 'Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode' wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande habitats van bijlage I van het Natuurdecreet (21 oktober 1997), met vermelding van hun Natura2000-code, waarbij het teken "*" aangeeft dat het een prioritaire habitat betreft in de zin van de Habitatrichtlijn:

1° 2310 - Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten

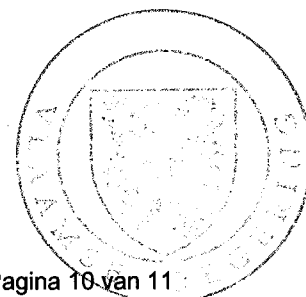

- 2° 2330 - Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*soorten op landduinen
- 3° 3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de *Littorelletalia uniflorae* en/of de *Isoeto-Nanojuncetea*
- 4° 3160 - Dystrofe vennen
- 5° 3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitans* en het *Callitricho-Batrachion*
- 6° 4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
- 7° 4030 - Droge Europese heide
- 8° 6230* - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
- 9° 6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
- 10° 7140 - Overgangs- en trilveen
- 11° 7150 - Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
- 12° 9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei (*Quercion robori-petraeae* of *Ilici-Fagenion*)
- 13° 9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met *Quercus robur* op zandvlakten
- 14° 91E0* - Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

§2. Het gebied 'BE2200030 Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode' en 'BE2220313 Houthalen-Helchteren, Meeuwen-Gruitrode en Peer' wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande soorten van bijlage II van het Natuurdecreet:

- 1° Gevlekte witsnuitlibel - *Leucorrhinia pectoralis*

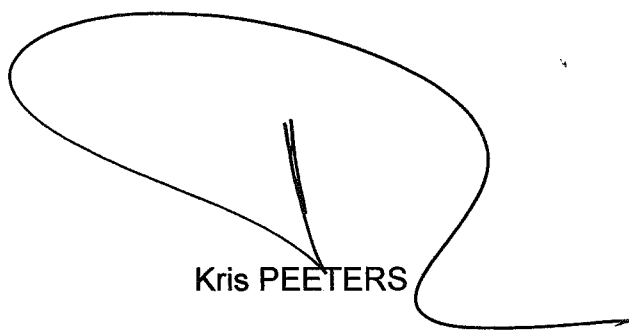
Art. 4. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, worden de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van de gebieden 'BE2200030 Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode', 'BE2220313 Houthalen-Helchteren, Meeuwen-Gruitrode en Peer', vermeld in bijlage 2, gevoegd bij dit besluit, vastgesteld.

Art. 5. De Vlaamse minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

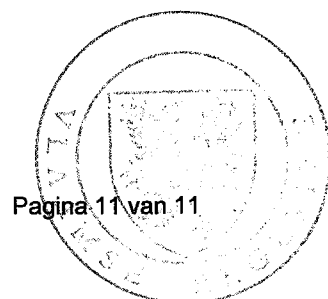
Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

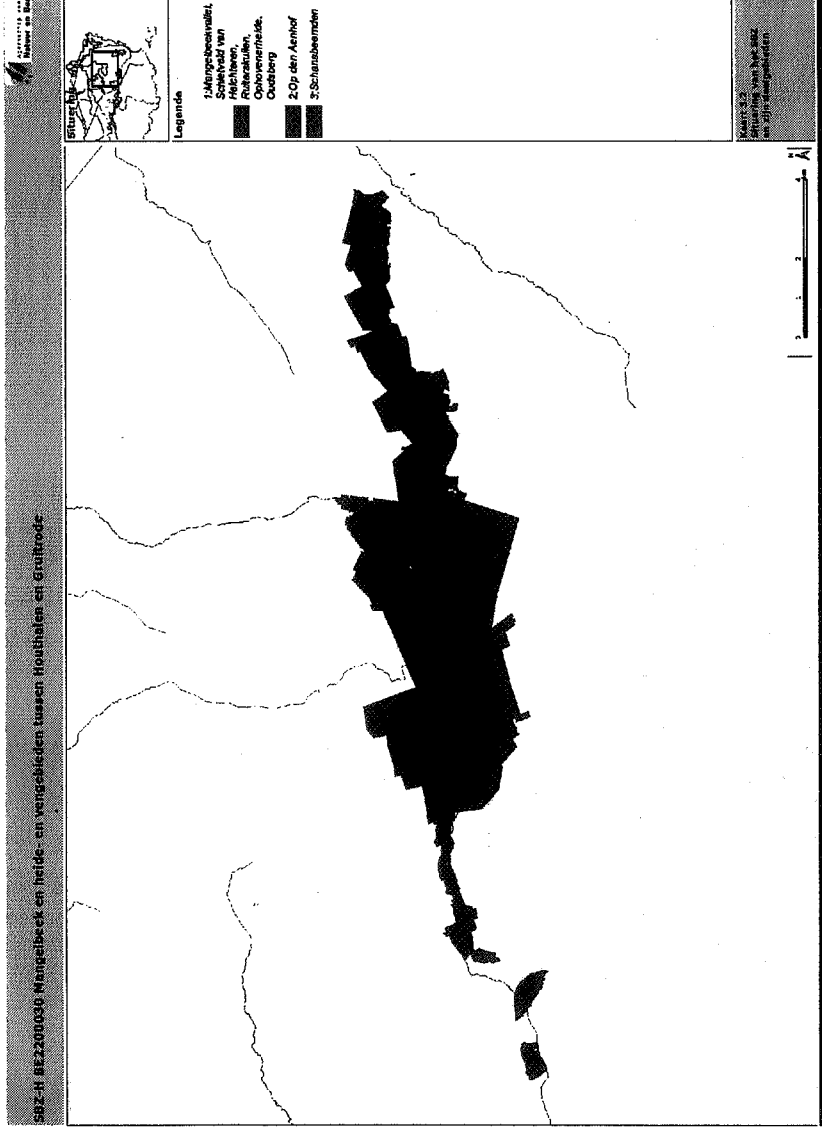

Joke SCHAUVLIEGE

Eensluidend afschrift,
~~Liesbeth Van Snick~~
Liesbeth Van Snick
medewerker

Bijlage 1. Situering van de speciale beschermingszone met de code BE2200030, genaamd 'Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode'

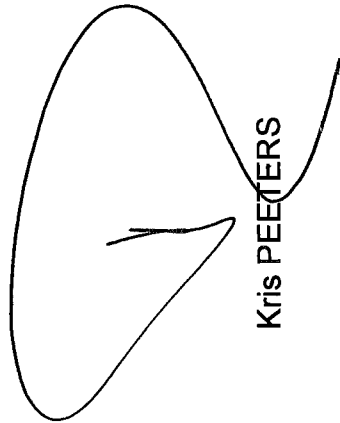

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrictlijn van de speciale beschermingszone 'BE2200030 Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode' en tot definitieve

vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone 'BE2220313 Houthalen-Heiligheren, Meeuwen-Gruitrode en Peer' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten.

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

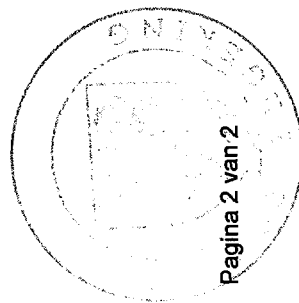
Joke SCHAUVLIEGE

Eensluidend afschrift,

Liesbeth Van Snick

medewerker

Bijlage 2. De instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van de speciale beschermingszones met de code BE2200030, genaamd 'Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode' en met de code BE2220313, genaamd 'Houthalen-Heichterren, Meeuwen-Gruitrode en Peer'

I. Instandhoudingsdoelstellingen

Legende	
Symbool	Omschrijving
↑	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit.
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit.

In dit rapport worden 2 doelentabellen opgesteld.

Gezien de diversiteit van dit habitat- en vogelrichtlijngebied zijn doelentabellen opgemaakt per *landschappelijke eenheid*. Een landschappelijke eenheid is een geografisch gebied bestaande uit gelijkaardige geomorfologische kenmerken, waarin de verschillende habitattypen en soorten in een samenhangend complex voorkomen.

Er zijn doelentabellen opgemaakt voor de landschappelijke eenheid:

- Landschap van het valleicomplex van de Mangelbeek (359 ha)
- Landschap van de heide, vennen en bossen op en rond het Schietveld en de duinengordel (3806 ha)

Voor vleermuizen zijn afzonderlijke doelen per soort minder zinvol. Deze doelstellingen werden gebundeld voor verschillende soorten met gelijkaardige ecologische vereisten.

Doelstellingen op hoofdlijnen

Het richtlijngebied heeft een totale oppervlakte van 4165 ha, waarvan circa de helft bestaat uit het militair domein 'schietveld van Houthalen-Heilichteren' met uitgestrekte heide en boscomplexen. Vanuit dit groot natuurcomplex ontspringen beekvalleien, de Abeek, de Laambeek en de Mangelbeek. Ten oosten van het militair domein is de grootste Vlaamse duinengordel aanwezig met enkele waardevolle vennen die actueel grotendeels onder bos is gelegen. Door de uitgestrekte oppervlakte bossen en heide, die overgaan naar aangrenzende beekvalleien met laagveen, natte schraalgraslanden en valleibossen, is het een Vlaams kerngebied voor bedreigde habitats en soorten van voedselarme biotopen.

De SBZ is op Vlaams essentieel tot zeer belangrijk voor een reeks van soorten en habitattypes waaronder:

- Landduinen, vennen en heide: habitattypen 2310 psammofiele heide, 2330 open vegetaties op landduinen, 4010 vochtige heide, 4030 droge heide en 7150 slenkvegetaties, nachtzwaluw, boomleeuwerik, gladde slang, heikikker
- Soorten van overgangen van grote heidegebieden naar extensief landbouwgebied; grauwe kiekendief, knoflookpad
- Beken: habitat 3260 en beekprik
- Vennen en laagveen (habitat 3160 Dystrofe vennen, 7140 laagveen, rugstreeppad, gevlekte witsnuitlibel, poelkikker)
- Schrale graslanden: heischrale graslanden (habitat 6230)
- Loofbossen: habitatype 9190 oud zuurminnend eikenbos, habitatype 91EO oligotrofe en mesotrofe alluviale broekbossen, wespendif, zwarte specht

Het behoud en versterken van deze habitats vormt een belangrijke doelstelling. Daarnaast moet het gebied ook functioneren als brongebied voor flora en fauna van heide, laagveen en schrale graslanden om op Vlaams niveau tot duurzame populaties te komen (nachtzwaluw, boomleeuwerik, heikikker, rugstreeppad, gladde slang en habitattypische soorten gentiaanblauwtje, maanwaterjuffer, heivlinder, kommavilinder).

Om deze natuurwaarden te versterken, wordt nagegaan wat het meest nodig is: een kwaliteitsverbetering van de habitat, verbinding naar andere gebieden of vergroten van de habitats?

Grootte

Actueel zijn er ongeveer 1400 ha heide, vennen en landduinen aanwezig, waarvan veruit het grootste deel op het militair domein. Dit is op Vlaams niveau één van de grootste heideterreinen en voldoet qua oppervlakte voor de meest kenmerkende heidesoorten zoals nachtzwaluw, boomleeuwerik, gladde slang, heikikker, rugstreeppad. Voor de meest kritische broedvogels van grootschalige heidegebieden zoals velduil, grauwe kiekendief, korhoen is de oppervlakte echter een beperkende factor in combinatie met het verloren gaan van geschikte foerageergebieden in de omliggende landbouwgronden. De grote open ruimten wordt in het oosten bovendien onderbroken door uitgestrekte naaldbossen waarin geïsoleerde, maar zeer waardevolle landduinen en vennen gelegen zijn. Ook de beekvalleien die ontspringen op het militair domein zijn grotendeels verboost. In combinatie met het aangrenzende Kamp van Beverlo biedt dit gebied op Vlaams niveau unieke mogelijkheden om voldoende grote en onverstoorde broedgebieden voor deze ruimtevrijende soorten te herstellen. Daarnaast heeft deze SBZ door zijn centrale ligging een bijzondere functie in de uitwisseling van typische heidesoorten tussen 'Teut en Tenhaagdoornheide', Opglabbekeerzavel, het Nationaal park Hoge kempen en het Kamp van Beverlo. Hiervoor moet vooral ingezet worden een versterking van deze heidehabitats, het herstel van overgangen tussen een grootschalig open heidelandschap naar open beekvalleien en

landbouwgebieden met daarin schrale graslanden en kruidenrijke akkers, een herstel van de duinengordel en het vennencolplex in het oosten van het SBZ en het functioneel verbinden van deze gebieden met het militair domein door het omvormen van bosbarrières en zonevreedde intensieve landbouwgronden. Een toename van heide, vennen en landduinen betreft ongeveer 443 ha.

Voor de overige habitattypes zijn in principe voldoende grote oppervlakte aanwezig, behalve voor het eiken-berkenbos. Actueel komt het habitat slechts versnipperd binnen de grote naaldhoutcomplexen voor. Naast een omvormingsdoelstelling is een effectieve uitbreiding van richtwaarde 33 ha voorzien op de zonevreedde landbouwgronden die gelegen zijn binnen het vennencolplex Turfven en Ruiterskuilen. Met een minimale uitbreiding kan hiermee een grote kwaliteitsverbetering in de omgeving gerealiseerd worden van bos-, ven- en heidehabitats.

Kwaliteit

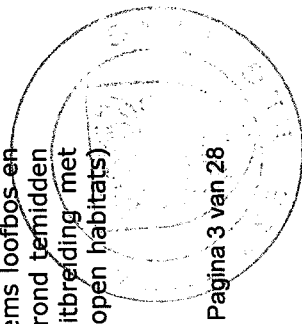
De kwaliteit van de meeste habitats is actueel onvoldoende. In combinatie met de vaak versnipperde ligging is een belangrijk deel van de oppervlakte actueel niet geschikt als leefgebied voor de meest kwetsbare fauna en flora van heide, schrale graslanden en laagveen. Een treffend voorbeeld hiervan is het gentiaanblauwtje, de topindicator van een goed ontwikkelde natte heide, die ondanks de grote oppervlakte natte heide enkel nog voorkomt in een smalle rand op Sonnisheide.

Bij de habitats van heide, vennen en landduinen zijn de belangrijkste knelpunten vergrassing, verbossing en het ontbreken van typische plantensoorten in de oevers van vennen en een laag aandeel van pioniersvegetaties op landduinen. Via herstel van de hydrologie enerzijds en gericht natuurbeheer anderzijds moet de kwaliteit van deze habitats sterk verbeteren en kunnen lokaal te kleine open habitats uitgebreid worden. Een vergroting van het open heidelandschap moet eveneens zorgen voor een kwaliteitsverbetering door minder snelle verbossing, een betere winddynamiek en verhoogde grondwaterinfiltratie. Dit is positief voor pioniersvegetaties van landduinen en vennen, en voor een verhoogde grondwatervoeding naar kwelzones met laagveen en alluviale broekbossen.

In de beekvallei van de Mangelbeek streeft men naar een herstel van samenhangende laagveenkeren. Herstel van laagveen vergt aaneengesloten beekdalen met een natuurlijke waterhuishouding en geen invloed van nutriënten. Concreet streeft men hiervoor naar complexen van kleine zeggevegetaties, dottergraslanden en moerasspirearuitgen, die plaatselijk overgaan naar schrale graslanden op de valleiflanken en in mozaiek gelegen zijn met oligo- tot mesotrofe elzenbroekbossen.

De valleibossen ontstonden spontaan door verbossing van beekdalhooilanden en hebben door hun relatief jonge leeftijd doorgaans nog een zwak ontwikkelde structuur. Op het niveau van de SBZ streeft men globaal naar een toename van de actuele oppervlakte tot circa 115 ha valleibos.

De bossen op de hogere plateaus bestaan grotendeels uit dennenaanplanten, met een laag aandeel inheems loofhout, een zwak ontwikkelde structuur en te weinig dood hout. Daarnaast is er het oude boscomplex van Masy wat uit een groot aandeel exoten bestaat (maar wel met een ecologische waarde gezien de leeftijd van de bestanden). Loofboshabitats van eikenberkenbos en zuur beukenbos liggen erg versnipperd en bereiken nergens een oppervlakte die voldoet aan het MSA. Het richtingsgebied heeft door de grote oppervlakte voedselarme, ongestoorde podzolgrondgronden op Vlaams niveau belangrijke potenties voor uitbreiding van eikenberkenbossen. Er wordt maximaal ingezet op omvorming van naaldhout naar inheems loofbos- en een sterke verbetering van de habitatkwaliteit, onder meer voor habitattypische soort kleine ijsvogelvlinder. Plaatselijk, waar landbouwgrond termden van voedselarme habitats (heischraal grasland, landduinen, dystrofe vennen en eiken-berkenbos is gelegen, wordt een effectieve uitbreiding met richtwaarde 33 ha tot doel gesteld met een algemene kwaliteitsverbetering van de omliggende voedselarme habitattypes (zowel bos als open habitats) als resultaat. Hierdoor zal de oppervlakte droog loofboshabitat toenemen van circa 76 ha naar een einddoel van 396 ha.

Als leefgebied van tal van habitat- en vogelrichtlijnsoorten zoals onder andere grauwe kiekendief, velduil, blauwe kiekendief, wespandief, blauwborst, knoflookpad, de vleermuizen en habitattypische soorten als watersnip, wulp, geelgors, roodborsttapuit, kommavliinder, heivliinder, hooibeestje en vele anderen dient de actuele oppervlakte regionaal belangrijke biotopen (rbbhc, rbbhf, rbbmc, rbbmr, rbbms) en soortenrijke graslanden (ha, hj, hr, hp*) in de SBZ minimaal behouden te blijven. In totaal bedraagt dit respectievelijk een oppervlakte van 20 en 73 ha. Een kwaliteitsverbetering door aangepast beheer en/of extensivering is aangewezen.

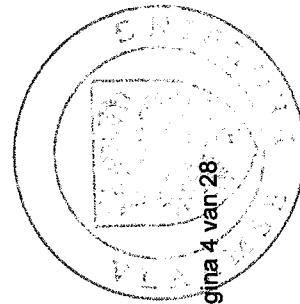
Verbindingen

Naast het habitattherstel op het militair domein enerzijds en in de oostelijke duinengordel en het vennenscomplex Turfven en Ruiterskuilen anderzijds is de realisatie van een verbinding tussen deze twee kerngebieden noodzakelijk om uitwisseling van habitat- en habitattypische soorten mogelijk te maken. Daarnaast zal een uitbreiding van het heidelandschap in het zuiden van het Schietveld sterk bijdragen aan het herstellen van de verbinding met Tenhaagdoornheide, de plas van Kelchterhoef en Opglabekerzavel wat een belangrijke bijdrage betekent aan het behalen van de gewestelijke IHD van knoflookpad en gladde slang. De vallei van de Mangelbeek vormt een belangrijke natuurlijke verbinding tussen het richtlijngebied en de omliggende natuurgebieden. Herstel van habitats en verbetering van de kwaliteit van extensieve graslanden en moerasachtige vegetaties en de beekhabitats zal bijdragen aan verbetering van de uitwisselingsmogelijkheden. Daarnaast kunnen hier ook kleinere ontsnipperingsmaatregelen noodzakelijk zijn op wegen die de valleien doorkruisen.

Concrete doelstellingen

In onderstaande tabel met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied worden doelstellingen voor enerzijds het gedeelte dat habitatrictlijngebied is en anderzijds het gedeelte dat 'zuiver vogelrichtlijngebied' (lees enkel vogelrichtlijngebied maar geen habitatrictlijngebied) is, niet onderscheiden, maar geïntegreerd. Aan de drie criteria die tegelijk vervuld dienen te zijn om deze doelen voor beide ruimtelijk afgebakende gebieden van elkaar te onderscheiden, werd immers niet voldaan. De drie criteria zijn:

- het zuiver vogelrichtlijngebied handelt over een relevante oppervlakte;
- het betreft in dit gebied relevante doelstellingen;
- de doelstellingen die in het gedeelte dat zuiver vogelrichtlijngebied is, gerealiseerd dienen te worden, zijn (reeds in dit stadium) bekend.

Landschap van het valleicomplex van de Mangelbeek

Deze tabel bevat de doelen voor het "Landschap van het valleicomplex van de Mangelbeek". Dit landschap heeft een oppervlakte van 359 hectare en strekt zich uit van het brongebied van de Mangelbeek tot stroomafwaarts in het gebied Schansbeemden.

Het beekdallandschap van de Mangelbeek is een laaglandbeekdalsysteem met overgangen van voedselarme infiltratiegebieden met bossen en heide naar natte beekdalgronden, die overgaan van zure, ongebufferde biotopen in de bovenloop naar meer gebufferde laagveensystemen in de middenloop.

Landschap van het valleicomplex van de Mangelbeek

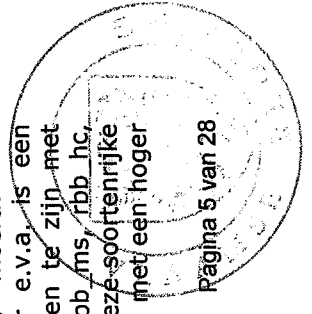
In het "Landschap van het valleicomplex van de Mangelbeek" komen een reeks van soorten en habitattypes voor, waarvoor de SBZ op Vlaams essentieel tot zeer belangrijk is:

- laagveenhabitats (7410_meso):
- loofbossen: oligotrofe tot mesotrofe valleibossen (91E0) en bos op de hogere valleigronden (9120,9190)

Belangrijkste doelstelling is. kwaliteitsverbetering door herstel van een hydrologisch intact beekdalsysteem. Een natuurlijk hydrologisch regime en beekwater van een goede waterkwaliteit zijn primordiaal. Kwaliteitsverbetering is niet alleen noodzakelijk voor habitattype 3260, maar ook voor de aan laagveen gebonden habitats en soorten en het prioritair habitat van valleibossen. Knelpunten als te diepe ligging van de beek en verdroging, versnelde afvoer vanuit het brongebied worden opgelost.

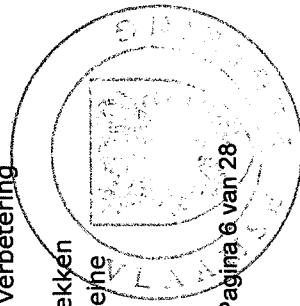
Deze SBZ is zeer belangrijk voor valleibossen en bossen op hogere valleigronden. Vanuit de GIHD is een sterke toename van deze habitats voorzien. Binnen deze SBZ kunnen aan aantal grotere, aaneengesloten voedselarme loofboskernen gerealiseerd worden. Daarom streeft men naar een sterk uitbreiding van deze loofboshabitats, vooral door omvorming van naaldbossen en verdere successie in de beekdalen. Hierbij is het wel essentieel om voldoende open plekken en randzones voor soorten van open habitats te voorzien, zodat de beekdalen ook hiervoor kunnen functioneren als corridor. De vallei van de Mangelbeek heeft immers ook een belangrijke verbindingfunctie aangezien ze aansluit bij de vallei van de Broekbeek (BE2200029) en de Laambroeken (BE2200031). In al deze aansluitende gebieden is tevens potentie tot ontwikkeling van gelijkaardige habitats en de habitattypische soorten die eraan gebonden zijn.

In functie van het leefgebied van habitattypische soorten als watersnip, moeras- en zompsprinkhaan, wekkertje, bosbeekjuifer, weidebeekjuifer, kleine ijsvogelvlinder e.v.a. is een kwaliteitsverbetering van de habitats noodzakelijk en dienen de habitats verweven te zijn met soortenrijke graslanden (na, hp*,hr, hj) en regionaal belangrijke biotopen zoals rbb_ms, rbb_hc, rbb_hf. Minimaal een behoud van de oppervlakte en een kwaliteitsverbetering van deze soortenrijke graslanden en van de 14 ha regionaal belangrijke biotopen tot bloemrijke graslanden met een hoger

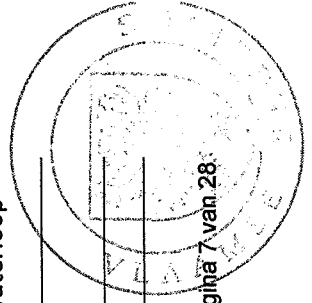

voedselaanbod is noodzakelijk. Hiervan profiteert eveneens 1-2 bp porseleinhoen. Daarnaast is tevens het behoud van 24 ha wilgenstruwelen (rbbsf, rbbsm, rbbso) noodzakelijk. Deze hebben onder andere een belangrijke functie als nectarbron in het vroege voorjaar voor tal van ongewervelden en als deel van het leefgebied van onder andere grote vos en de vogelrichtlijnsoort blauwborst. Plaatselijk kan wilgenstruweel omgevormd worden in functie van de andere habitatdoelstellingen. Ter hoogte van op den Aenhof wordt 1 bp Roerdomp behouden. Dit vereist 20 ha extra leefgebied door omvorming.

Oppervlakte-doelstelling		Kwaliteitsdoelstelling	
Habitat	Doel Toelichting	doel	Toelichting
7140_meso mineraalarm circum- neutraal overgangsvveen kleine zeggenvegetaties	↑ <i>Doel:</i> Toename van de actuele oppervlakte van 4.3 ha tot 5.3 ha, door omvorming vanuit verruigde, verbotste situaties en het herstellen van de hydrologie.	↑ <i>Doel:</i> Goed ontwikkelde laagveenvegetaties met: <ul style="list-style-type: none"> ◦ natuurlijke hydrologie met grondwaterstanden schommelend rond het maaiveld ◦ minder dan 10% boom-of struikopslag in het habitat ◦ 5 sleutelsoorten met een bedekking van minstens 70% ◦ buffering tegen externe invloeden ◦ inbedding in matrix van regionale belangrijke biotopen rbbhc en rbbhf. 	
6430- Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland en van de montane en alpiene zones subtype 6430_hf moerasspirearvigten) (moerasspirearvigten)	= <i>Doel:</i> Actueel: 20 ha Behoud actuele oppervlakte Einddoel: 20 ha	↑ <i>Doel:</i> Bloemrijke, jaarlijks gemaaide graslanden in de beekvalleien die overgangen vormen naar dottergraslanden en/of kleine zeggenvegetaties.	
91E0 - Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) subtype 91E0_meso	↑ <i>Doel:</i> Actueel: 79 ha Toename +15ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 5 ha Einddoel: 94 ha De uitbreiding vindt bij voorkeur plaats in deelgebied 1 in de vallei van de Mangelbeek	↑ <i>Doel:</i> De ecologische bosfunctie primeert en alle beheeringrepen zijn gericht op de ontwikkeling en substantiële verbetering van dit habitattypen: <ul style="list-style-type: none"> ◦ gevarieerde bosstructuur met veel open plekken bestaande uit dottergraslanden, ruigten, kleine zeggevegetaties 	

<p>mesotrofe elzenbroekbossen</p> <p>subtype 91E0_oli oligotrofe elzenbroekbossen</p>	<p>waar grote oppervlakte niet habitatwaardig bos actueel stukken habitat doorbreekt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ voldoende dood hout en sleutelsoorten ◦ herstel van een voor dit habitattype gunstige waterhuishouding (kwantitatief en kwalitatief) zodat grote kernen van het oligotrofe subtype en mesotroof subtype zich kunnen ontwikkelen ◦ ontwikkeling van structuurrijke bosranden ◦ buffering tegen externe invloeden
<p>9120 Atlantisch zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei</p> <p>subtype beekbegeleidend bos en 9190 Eikenberkenbos</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Actueel: 19 ha Toename door omvorming van 25 ha Einddoel: 44 ha</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> De ecologische bosfunctie primeert en alle beheeringrepen zijn gericht op de ontwikkeling en substantiële verbetering van dit habitattype via volgende verbeteropgaven:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ terugdringen van naaldhout en verwijderen van exoten ◦ verhogen aandeel dood hout ◦ verbeteren van de horizontale en verticale structuur met bijzondere aandacht voor de bosranden aansluitend bij habitattype 7140_meso
<p>3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitricho-Batrachion</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Actueel: 0 ha Einddoel: 3 km</p> <p>Toename door omvorming van de actuele oppervlakte, zodat dit habitattype verspreid over de Mangelbeek voorkomt. Een kwantificatie van de oppervlakte is moeilijk (ongeveer 3 km).</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Dynamisch meanderend riviersysteem met:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ natuurlijke beek- en oeverstructuur ◦ natuurlijke stromings- en waterpeildynamiek ◦ helder water met een hoge stroomdiversiteit, zonder invasieve soorten en met voldoende zonbeschenen delen. ◦ voldoen aan de richtwaarden voor oppervlaktewaterkwaliteit 'kleine Kempische beek' (conform Besluit van de Vlaamse regering dd. 21 mei 2010 voor wat betreft de milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewateren, waterbodems en grondwater) ◦ voldoende brede bufferzones langsheen de waterloop
<p>Porseleinhoen</p>		<p>↑</p> <p><u>Doel:</u></p>

	<p>Jaarlijkse broedvogel met 1-2 broedparen Dit vereist een oppervlakte leefgebied van 15-45 ha. De soort lift mee op de doelen van de habitats.</p>	<p>Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ afwisseling van lage kruidachtige vegetatie en ruigten ◦ inbedding van 7140_meso en 6430 in matrix van rbb en soortenrijke graslanden ◦ stabiel grondwaterpeil rond maaiveldniveau met weinig fluctuaties (op zijn minst in de eerste helft van het broedseizoen op of boven maaiveld) ◦ voldoende rust
<p>IJsvogel</p>	<p>= Doel: Jaarlijkse broedvogel met 4-6 broedparen.</p>	<p>↑ Doel: Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ natuurlijke oevers met plaatselijk steile bij voorkeur zandige wanden ◦ voldoende helder water ◦ groot aanbod aan kleine vissen ◦ geschikte foerageergebieden met visrijke waterhabitats

Landschap van heide, vennen en bossen op en rond het Schietveld en de duinengordel

Deze tabel bevat de doelen voor het "Landschap van heide, vennen en bossen op en rond het Schietveld en de duinengordel". Dit landschap heeft een oppervlakte van 3806 hectare en omvat de grote heidecomplex van het Schietveld en de bovenlopen van de Abeek en de Laambeek die er ontspringen. Aansluitend bij dit landschap zijn opgenomen het vennencomplex van Turfven en Ruiterskuilen, Ophoverderheide en Ophoverderbos en de Oudsberg. Daarnaast omvat dit landschap de omliggende landbouwgronden op het militair domein en in het noorden van het gebied.

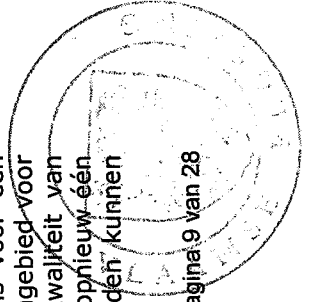
Centraal in dit landschap staat het militair domein 'het Schietveld'. Aangezien het leger uitgestrekte, open oefenterreinen nodig heeft, bleef het oorspronkelijk heidelandschap en geomorfologisch gezien, het vrijwel intact Kempens plateau met bovenstroomse beekdalen, behouden. Deze intacte, landschappelijke positionering is in, zowel het Vlaamse als Nederlandse landschap, steeds zeldzamer geworden. Typend is het groot infiltratiegebied met heide, vennen en stuifzanden. Op meerdere plaatsen werd naaldhout aangeplant en sinds 1950 treedt verbossing op. Sinds 1999 wordt het natuur- en bosbeheer uitgevoerd in samenspraak tussen de lokale, militaire overheid en het Agentschap voor Natuur en Bos. Recent werden op grote schaal herstelwerkzaamheden uitgevoerd door het Life-project DANAH. Deze werden mee opgenomen bij de actuele toestand. Een goedgekeurde, geïntegreerde visie en beheerplan vormen de basis voor de doelen voor het Schietveld. Ten oosten van het militair domein is een zeer uitgestrekte duinengordel aanwezig die actueel echter voor het merendeel bebost of verbost is.

Landschap van heide, vennen en bossen op en rond het Schietveld en de duinengordel

In het "Landschap van heide, vennen en bossen op en rond het Schietveld en de duinengordel" komen volgende habitattypen en soorten voor, waarvoor de SBZ op Vlaams niveau essentieel tot zeer belangrijk is:

- Landduinhabitats: 2310 en 2330
- Overgangen van droge naar natte heide: 4030, 4010, 7140, 7150
- Halfnatuurlijke graslanden: 6230
- Waterhabitats in de voedselarme sfeer: 3130, 3160
- Amfibieën zoals rugstreeppad, heikikker, knoflookpad, poelkikker
- Reptiel zoals gladde slang
- Ongewervelden zoals gevlekte witsnuitlibel
- Broedvogels: boomleeuwerik, nachtzwaluw, grauwe klauwier, grauwe kiekendief, wespandief, zwarte specht
- Loofbossen: eikenberkenbos (9190) en eizenbroekbos (91E0)

Binnen dit landschap staat de uitbreiding, de kwaliteitsverbetering en het duurzaam beheren van heidehabitats en habitattypische soorten voorop. Dit gebied is één van de grootste heidekernen van Vlaanderen. Er zijn van verschillende habitattichtlijnsorten (nachtzwaluw, boomleeuwerik, rugstreeppad) en habitattypische soorten als heivlinder leefbare populaties aanwezig. Anderzijds zijn er veel soorten in een kritieke toestand omdat er onvoldoende geschikt leefgebied is voor een duurzame populatie. Het gebied moet in de toekomst kunnen fungeren als Vlaams brongebied voor kritische soorten van heiden en vennen: dit vergt een sterke verbetering van de kwaliteit van landduinen, heiden en vennen en een uitbreiding van heidehabitats. Op die manier kan opnieuw een samenhangend leefgebied ontstaan van waaruit deze soorten omliggende SBZ gebieden kunnen

koloniseren.

We kunnen er twee type natuurclusters onderscheiden: natuurcluster van het heidecomplex en natuurcluster van de grote boshabitatkernen.

Natuurcluster van het heidecomplex

Actueel komt meer dan 1380 ha psammofiele en droge heide, vochtige en venige heide voor, hoofdzakelijk op militair domein. Naast kwaliteitsverbetering is uitbreiding voorzien van landduin- en heidehabitats om een groot heidecomplex te bekomen waar duurzame populaties van nachtzwaluw, boomleeuwerik, gladde slang, heikikker, rugstreeppad en habitattypische soorten zoals gentiaanblauwtje, zadelspriekhaan kunnen ontwikkelen of behouden blijven en kansen geboden worden aan ruimtebehoevende soorten zoals grauwe kiekendief, velduil en korhoen.

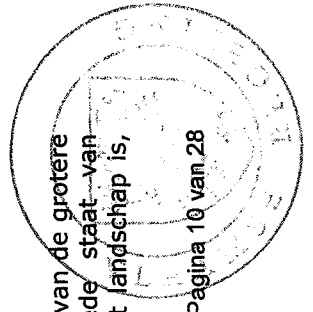
Actuele kleinere landduinvegetaties en psammofiele heide in de omgeving van de Oudsberg worden vergroot, net als de droge en natte heide rondom de aanwezige vennen zodat hier opnieuw voldoende oppervlakte in een goede kwaliteit aanwezig is voor doelsoorten als gladde slang, heikikker en habitattypische soorten zoals maanwaterjuffer, kommavilinder, heivlinder e.v.a. Essentieel is het versterken van het ecologisch netwerk doorheen deze duinengordel en het functioneel verbinden via corridors en/of stapstenen met het militair domein. In functie van de vorming van een meta-populatie heikikker, rugstreeppad, gladde slang, knoflookpad en habitattypische soorten heivlinder, kommavilinder, zadelspriekhaan is het versterken van de verbindende functie met de plas van Kelchterhoef, Tenhaagdoornheide en Opglabekerzavel essentieel.

Typend zijn de verschillende type vennen in het heidelandchap. Naast kwaliteitsherstel, is een hydrologisch herstel van de intrrekgebieden een belangrijke herstelopgave voor deze vennen en de andere watergebonden habitattypes (4010, 6230-hmo, 7140, 7150).

Het heidecomplex op het militair domein is omzoomd met intensieve landbouwgebieden. Het voorzien van een bufferzone is noodzakelijk om opnieuw een goede kwaliteit te bereiken van de beoogde heide- en venhabitattypes in het complex. Over de volledige noordzijde van het Schietveld dient een buffer voorzien te worden om inwaaiing en/of instroming van nutriënten of bestrijdingsmiddelen te voorkomen. Ecohydrologische inzichten moeten uitwijzen welke hydrologische maatregelen dienen genomen te worden in deze zone om verdroging tegen te gaan en een gunstige ontwikkeling van de natte habitats mogelijk te maken.

Natuurcluster van de grote boshabitatkernen

De ontwikkeling van een aantal grote boskernen, die een leefbare populatie bevatten van de grotere oppervlaktebehoevende faunasoorten, is een belangrijk streefdoel om een goede staat van instandhouding te bereiken binnen deze SBZ voor de boshabitats. Typend voor dit landschap is,

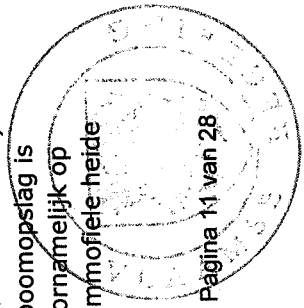

gezien de abiotische omstandigheden, het zuurminnende eiken-berkenbos. Slechts enkele goed ontwikkelde voorbeelden (76 ha) zijn terug te vinden. Het SBZ is op Vlaams niveau zeer belangrijk voor realisatie van grote samenhangende kernen van eiken-berkenbos. Grote aaneengesloten kernen bos zijn gelegen in de zuidoosthoek van het militair domein (Masy) en verder oostelijk, waar nog een aantal oude bossites voorkomen (eikenbos en naaldbos op ferrarisbossites) (Ophoverderbos en omgeving). De bossen vormen actueel het leefgebied van habitattypische soorten als bonte vliegenvanger, gekraagde roodstaart, fluitier en daarnaast zijn ze van belang voor vogelrichtijnsorten als zwarte specht, middelste bonte specht en wespandief, maar in een ijle matrix rond heide en landduinen ook voor nachtzwaluw en gladde slang. Omvorming van bestaande niet habitatwaardige bossen is voorzien.

Aansluitend met deze twee grote natuurclusters vinden we soortenrijke graslanden (ha, hp*, hr, hj) en 6 ha regionaal belangrijke biotopen zoals rbb_ms, rbb_hc, rbb_hf die aanvullend een grootte waarde hebben als leefgebied van onder andere de vleermuizen, grauwe kiekendief, knoflookpad, grauwe klauwier en tal van habitattypische heidesoorten die komen foerageren op deze graslanden zoals wulp, kammavliender, hooibeestje en vele anderen. Minimaal een behoud van de oppervlakte en een kwaliteitsverbetering tot bloemrijke graslanden met een hoger voedselaanbod is noodzakelijk.

Daarnaast is tevens het behoud van minimum 2.5 ha wilgenstruwelen (rbbsf, rbbms, rbbso) noodzakelijk. Deze hebben onder andere een belangrijke functie als nectarbron in het vroege voorjaar voor tal van ongewervelden (solitaire bijen, zweefvliegen, vlinders etc.) en als deel van het leefgebied van onder andere de vogelrichtijnsort blauwborst.

Habitat	Oppervlakte doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
2310 - Psammofiele heide met Calluna en Genista en 4030 - Droge Europese heide	<p>Doel Toelichting</p> <p>↑ <u>Doel:</u> Toename van de actuele oppervlakte van 921 ha tot 1161 ha, met richtwaarde voor effectieve uitbreiding 45 ha op landbouwconcessies in het zuiden en oosten van het militaire Schietterrein.</p>	<p>Doel Toelichting</p> <p>↑ <u>Doel:</u> Goed ontwikkelde heidevegetaties met:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Een goede structuurvariatie van de habitat met op de psammofiele heiden een voldoende aanbod van de verschillende successiestadia; ◦ Zo beperkt mogelijke boomopslag (maximum 10%) in de habitat. Het terugdringen van boomopslag is een belangrijke kwaliteitsopgave, voornamelijk op de spontaan verboste of beboste psammofiele heide

op de oostelijke duinengordel.

- Min 10% naakte, omgewoelde bodem, om mineraalrijkere situaties te bekomen en min 40% bloemrijke situaties op de droge heide die ontwikkeld vanuit de landbouwgronden in het oosten en het zuiden van het Schietveld in functie van soorten als knofookpad, kommavliender e.a.
- Niet verstoorde zones in broedseizoen (i.f.v. nachtzwaluw, boomleeuwerik, grauwe kiekendief...)

2330 - Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen
subtype 2330_bu - buntgrasverbond
subtype 2330_dw dwerghaververbond

↑

Doel:
Toename van de actuele oppervlakte van 52 ha tot 115 ha, waarvan 10 ha omvorming vanuit naaldhout (realisatie gebiedsvisie VNR 'de Oudsberg') en 53 ha omvorming vanuit naaldhout in de oostelijke duinengordel.

↑

- Doel:
Goed ontwikkelde landduincomplexen met:
- een goede structuurvariatie van de habitats met zoveel mogelijk open (stuivend) zand en behoud van de buntgrasvegetatie, mostapijtjes en korstmosvegetaties afgewisseld met een gevarieerde ouderdom van struikheide.
 - beperkte boomopslag (<10%)
 - voorzien van niet verstoorde zones tijdens broedseizoen voor nachtzwaluw en boomleeuwerik
 - ingebed in open of halfopen landschap voor een maximale windwerking
 - behoud oude hakhoutstoven van zomer- en wintereik

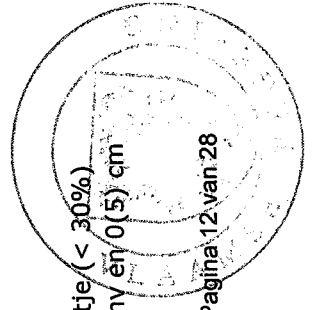
4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*

↑

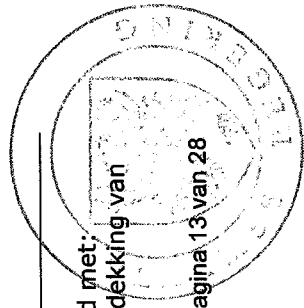
Doel:
Toename van de actuele oppervlakte van 252 ha tot 324 ha, waarvan richtwaarde 4 ha effectieve uitbreiding en 54ha omvorming

↑

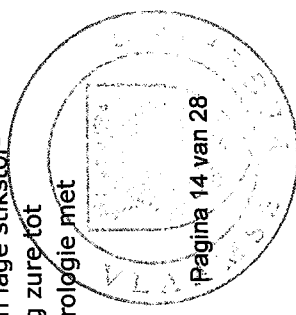
- Doel:
Goed ontwikkelde vochtige heide vegetaties:
- aanwezigheid van lokaal frequente veenmoslaag en meer dan 1 veenmossoort
 - beperkte boomopslag (< 10%)
 - beperkte vergrassing met pijpenstrootje (< 30%)
 - natuurlijke hydrologie (GHG: 20 cm-mv en 0(5) cm)

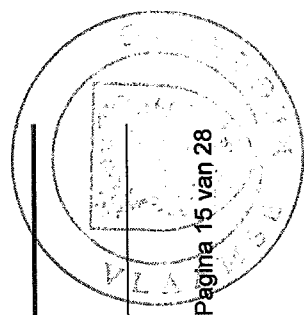
		<ul style="list-style-type: none"> +mv, GLG 60-70 cm -mv, amplitude < 50cm) oligotroof grondwater, met lage conductiviteit en voldoende lage waarden voor NO3-N en Po4-P buffering tegen externe invloeden
<p>7140 - Overgangs- en trilveen</p> <p>Subtype 7140_oli oligotroof en zuur overgangsveen</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Toename van de actuele oppervlakte van 15 ha tot 18 ha, door omvorming van 3 ha vanuit verruigde, verboste situaties en het herstellen van de hydrologie.</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Goed ontwikkeld zuur overgangsveen met:</p> <ul style="list-style-type: none"> aanwezigheid van hoogveenontwikkeling, met een veenmoslaag van > 50% en hoge bedekking van de sleutelsoorten beperkte boomopslag (< 10%) beperkte vergrassing met pijpenstrootje (< 30%) natuurlijke hydrologie met permanente grondwaterafel rond maaiveldniveau (GHG range 15 cm -mv / 0 cm +mv en GLG > 25 cm -mv, amplitude 25 cm) oligotroof grondwater, met lage conductiviteit en voldoende lage waarden voor NO3-N en Po4-P beperkte strooisellaag met een bedekking van < 20%
<p>7150 - Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion</p>	<p>= (↑)</p> <p><u>Doel:</u> Actueel: 2.58 ha Behoud actuele oppervlakte in complex met habitattypen 4010 + lichte toename van 2 ha na vernatting Einddoel: 5 ha</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Goed ontwikkelde slenken in veengronden met:</p> <ul style="list-style-type: none"> verwevenheid binnen het heidelandschap met pionierstadia frequente aanwezigheid van meer dan 3 pioniersoorten voldoende open plekken natuurlijke hydrologie (s' winters boven maaiveld), die niet als plagplekken van natte heide te beschouwen zijn;
<p>6230</p> <p>Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Toename van de actuele oppervlakte van 20 ha tot 27 ha, waarvan een deel omvorming</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Goed ontwikkeld droog heischraal grasland met: korte vegetatie (< 25 cm) met een bedekking van</p>

<p>van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)</p> <p>subtype 6230_hn droge heischrale graslanden</p>	<p>vanuit grasland of verboste situaties.</p>	<p>> 30% van de sleutelsoorten en <5% verrijging</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ buffering tegen externe invloeden ◦ zonbeschenen en weinig tot geen strooisellaag ◦ herstel bodems tot gewenst trofieniveau ◦ plaatselijk bocage landschap met zoomvegetaties, doornstruwelen i.f.v. leefgebied grauwe klauwier ◦ inbedding in matrix van soortenrijke graslanden en regionale belangrijke biotopen
<p>6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)</p> <p>subtype 6230_hmo Vochtig heischrale graslanden</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Actueel: 2.27 ha en een toename door effectieve uitbreiding van 5 ha aansluitend op de natte heide en de natte heischrale relictten op Sonnisheide. Einddoel: 7.27 ha</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Goed ontwikkeld vochtig heischraal grasland met: ◦ beperkte strooisellaag, vervilting en verrijgingsindicatoren ◦ bedekking van sleutelsoorten > 30% ◦ beperkte boomopslag (<10%) ◦ buffering tegen externe invloeden</p>
<p>3160 - Dystrofe natuurlijke poelen en meren</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Actueel: 15.5 ha Behoud actuele oppervlakte toename door omvorming in de kerngebieden schietveld-Sonnisheide, Monnikwyer-Den Damp, en Ophovenerbos-Ruiterskuilen met 40 ha Einddoel: 56 ha</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Goed ontwikkeld dystroof ven in open heidelandschap met: ◦ geschikte waterhuishouding ◦ zuur tot zeer zwak gebufferd, oligotroof water met beperkingen qua totaalfosfor, conductiviteit en totaal stikstof helder, door humuszuren bruingekleurd water ◦ permanent waterhoudende vennen, die hoogstens kortstondig droogvallen ◦ 2-3 sleutelsoorten minstens frequent aanwezig</p>
<p>3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflorae en/of de Isoeto-Nanojuncetea</p> <p>Subtype 3130_aom oligotrofe tot mesotrofe vijvers en vennen</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Actueel: 5 ha Behoud actuele oppervlakte Toename door omvorming in de kerngebieden schietveld-Sonnisheide en Monnikwyer-Den Damp met 10 ha Einddoel: 15 ha</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Goed ontwikkeld oligotroof tot mesotroof ven met: ◦ grotendeels vrij van slib en sediment ◦ Helder, zeer zwak tot matig gebufferd en min of meer nutriëntenarm water met een lage stikstof- en fosforconcentratie en een matig zure tot circumneutrale pH natuurlijke hydrologie met aanvoer van lokaal grondwater</p>

<p>met pioniersgemeenschappen op de kale oever of in de ondiepe oeverzone (oeverkruidgemeenschappen; Littorelletea)</p>		<ul style="list-style-type: none"> ◦ voldoende open landschap, waar windwerking mogelijk is ◦ buffering tegen externe invloeden ◦ herstel tot gewenst trofieniveau
<p>9190 - Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Quercus robur</p> <p>9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Illici-Fagenion)</p>	<p>↑ <u>Doel:</u> Actueel: 57 ha Behoud actuele oppervlakte + 295 ha met een richtwaarde van 33 ha bosuitbreiding Einddoel: 353 ha</p>	<p>↑ <u>Doel:</u> Goed ontwikkelde zuurminnende eikenbossen met:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ behoud oude, bij voorkeur, inheemse bomen (voor zwarte specht, vleermuizen) ◦ voldoende structuurrijkdom ◦ < 10% invasieve exoten ◦ streven naar ijle bossen met voldoende open plekken (voor nachtzwaluw, boomleeuwerik, wespandief, etc.) in aansluiting bij en rond de heidecomplexen ◦ creëren van mantel-zoomvegetaties met de overgangen naar het open heidelandschap
<p>91E0 - Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)</p> <p>subtype 91E0_meso mesotrofe elzenbroekbossen</p> <p>subtype 91E0_oli oligotrofe elzenbroekbossen</p>	<p>= <u>Doel:</u> Actueel: 11.5 ha Behoud van de actuele oppervlakte Einddoel: 11.5 ha</p>	<p>↑ <u>Doel:</u> De ecologische bosfunctie primeert en alle beheeringrepen zijn gericht op de ontwikkeling en substantiële verbetering van dit habitatype:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ gevarieerde bosstructuur met veel open plekken, voldoende dood hout en sleutelsoorten ◦ herstel van een voor dit habitatype gunstige waterhuishouding (kwantitatief en kwalitatief) zodat grote kernen van het oligotrofe subtype zich kunnen ontwikkelen ◦ ontwikkeling van structuurrijke bosranden

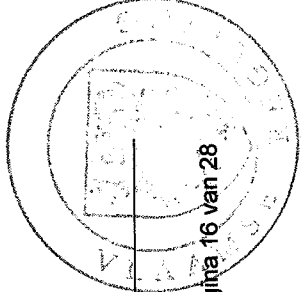

kwaliiteitseisen aan de leefgebieden

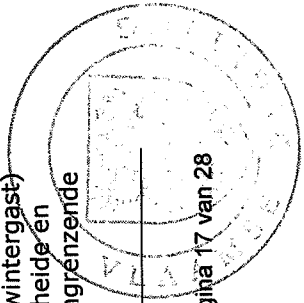
Populatie doelstelling

Soort	Doel	Toelichting
--------------	-------------	--------------------

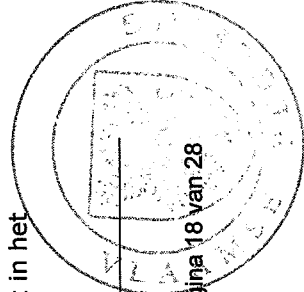
<p>Grauwe kiekendief</p> <p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Complex van 3 broedparen, in combinatie met het omliggende SBZ-V Militair domein en vallei van de Zwarte beek</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Goed ontwikkeld leefgebied, bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ open landschap bestaande uit heide (4030, 4010), heischrale graslanden (6230_hn en 6230_hmo) ◦ omgeven door matrix van soortenrijke graslanden voldoende geschikte broedplaatsen en verbeteren van de voedselbeschikbaarheid ◦ behoud van oppervlakte historisch permanente graslanden en voeren verschrallingsbeheer. ◦ aanleg van duo en trioranden in de omliggende landbouwgronden gelegen binnen SBZ-V in de zone ten noorden van het Schietveld ◦ beperken van verstoring tijdens het broedseizoen
<p>Nachtzwaluw</p> <p>= (↑)</p> <p><u>Doel:</u> 4 kernpopulaties van > 30 broedparen Behoud tot lichte stijging van de kernpopulatie</p> <p>Deze doelstelling spoort samen met de oppervlakte doelstelling voor 4030, 2310, 2330 en behoeft géén extra leefgebied.</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied met:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ structuurrijke heidelandschap met een geleidelijke overgang naar open tot halfopen bossen, soortenrijke graslanden en rbb. ◦ zandige ruimten en onbegroeide plekken ◦ beperkt aandeel verspreide bomen ◦ beperken van recreatieve verstoring tijdens broedseizoen
<p>Boomleeuwerik</p> <p>= (↑)</p> <p><u>Doel:</u> Behoud tot lichte stijging van de kernpopulaties.</p> <p>Deze doelstelling spoort samen met de oppervlakte doelstelling voor 4030, 2310, 2330 en behoeft géén extra leefgebied.</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied met:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ open heide- en landduinlandschap dat schaars begroeid is met bomen, overgangen naar soortenrijke graslanden en rbb. ◦ beperken van recreatieve verstoring tijdens broedseizoen ◦ bosrandenbeheer voeren aan zones met buntgrasvegetaties

Korhoen	geen concreet populatiedoel	<p>↑ <u>Doel:</u> Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied met:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ mozaïek van uitgestrekt heide- en veengebieden, met open berkenbossen, extensief beheerde hooilanden, aansluitend bij extensief beheerde akkers ◦ overgangen naar soortenrijke graslanden en rbb ◦ aanwezigheid van bosbes in de bossen ◦ bedekking van jonge opslag van bomen en struiken in de heidevegetatie met 30% ◦ afwisseling met sommige hoog opschietende delen van de heide ◦ beperken van verstoring tijdens broedseizoen <p>Deze doelstelling spoort samen met herstel van droge en vochtige heide, heischrale graslanden – habitattypes 4030, 4010, 6230_hmo, soortenrijke graslanden en rbb en behoeft geen extra leefgebied.</p>
Duinpieper	geen concreet populatiedoel.	<p>↑ <u>Doel:</u> Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied met:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ warme droge zandige open heidegebieden ◦ behoud pioniersstadia van duinen met ijle begroeiing ◦ beperken van verstoring tijdens broedseizoen <p>Deze doelstelling spoort samen met herstel van landduinen – habitattypes 2310, 2330 en behoeft geen extra leefgebied.</p>
Blauwe kiekendief	<p>= <u>Doel:</u> 2-5 als wintergast</p> <p>Deze doelstelling vraagt geen extra leefgebied maar spoort samen met de doelen voor habitattypes van heide en laagveen.</p>	<p>↑ <u>Doel:</u> Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied (als wintergast) met grootschalig open heidelandschap met heide en vennen en voldoende voedselaanbod op aangrenzende landbouwgronden.</p>

<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Complex van geschikt water- en landhabitat in het heide-landschap. Kwaliteitsdoelen nagenoeg volledig gedekt middels doelen voor habitat 3130, 7140 en de heikikker. Nadruk op overgangen tussen verlandingsveen en waterhabitats en dekking met drijvende en ondergedoken waterplanten van 10-70%.</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> >10 adulte ex per jaar en voortplantingsbewijs, en dit op minimum 2 locaties, ter hoogte van het Laambeekven en in de bovenloop van de Abeek. Herstel leefgebied ter hoogte van het vennenscomplex Turfven en Ruiterskuilen</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Versterking van de populatie, dat wil zeggen een toename van de actuele populatiegrootte tot een populatie van minimum 20 roepende mannetjes (binnen de SBZ) en aansluitend ontwikkelen van leefgebied op minimaal 5 voortplantingsplaatsen (binnen de SBZ).</p>
<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Goed ontwikkeld leefgebied bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ qua landbiotoop de kwaliteit van de 2310 en 4030 verbeterden met de nadruk op creëren van open zandige plekken en het verbinden van deze heidetypes ◦ qua voortplantingsbiotoop: waterkwaliteit is belangrijk voor deze soort. Dit wordt gedeelt middels de kwaliteitsvereisten voor oligo- tot mesotrofe wateren (habitattypen 3130). Bijkomende eis is dat de plassen visvrij moeten zijn om predatie te voorkomen ◦ bijkomend voortplantingsbiotoop creëren onder de vorm van aanleg poelen in natte depressies in de directe omgeving van de huidige locatie. ◦ functioneel verbinden van leefgebieden binnen de SBZ door corridors van landbiotoop of andere types bloemrijke en schrale graslanden of heiden. 	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> 3 populaties van >200 roepende man op telkens 5 voortplantingsplaatsen, gelegen in de bovenloop van de Abeek, het centrale vennenscomplex/Sonnishede en de omgeving van Kelchterhoef Deze doelstelling</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Complex van geschikt water- en landhabitat in het heide-landschap.</p>
<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Complex van geschikt water- en landhabitat in het heide-landschap.</p>		

	<p>spoort samen met herstel van het heidelandschap – habitattypes 2310, 2330, 3130 en 3160, 4030, 4010 en vereist geen extra leefgebied.</p>	
<p>Heikikker</p>	<p>↑ <u>Doel:</u> 4 populaties van minimaal 200 roepende mannetjes op respectievelijk Sonnisheide, het centrale vennenscomplex, de bovenloop van de Abeek en het vennenscomplex Turfven en Ruiterskuilen.</p> <p>Deze doelstelling spoort samen met herstel van voedselarme vennen 3130, 3160 en vochtige/venige heide 4010, 7140_oli in het heidelandschap.</p>	<p>↑ <u>Doel:</u> Complex van geschikt water- en landhabitat in het heidelandschap en verbinding van de verschillende populaties.</p>
<p>Poelkikker</p>	<p>= <u>Doel:</u> 5 populaties van minimaal 200 roepende mannetjes in complex van 3-5 permanente kleine plassen of één of meer grote plassen</p>	<p>↑ <u>Doel:</u> De kwaliteitseisen worden grotendeels gedekt door deze van Heikikker (zie daar). Voortplantingswateren dienen jaar rond water te houden.</p>
<p>Gladde slang</p>	<p>↑ <u>Doel:</u> Bronpopulatie van minimum 200 adulte dieren die zich uitstrekt over het volledige Schietveld en een satellietpopulatie van minimum 50 adulte dieren over het vennenscomplex Turfven en Ruiterskuilen en de oostelijke duinengordel.</p> <p>Om de populatie- en kwaliteitsdoelstelling te bereiken is een extra oppervlakte leefgebied nodig van 65ha bestaande uit de habitattypes 2310/4030. Deze oppervlakte is verrekend in de uitbreidings- en omvormingsdoelstelling van de betreffende habitattypes. Verder spoort de doelstelling samen met herstel van het heidelandschap – habitattypes 2310, 2330, 4030, 4010, 6230, waarbij de ontwikkeling van een heidecorridor tussen het Schietveld, het complex Turfven en Ruiterskuilen en de Oudsberg is voorzien.</p>	<p>↑ <u>Doel:</u> Aanwezigheid van open droge terreinen (heide, open bossen) met structureerrijke vegetatie en open plekken</p> <p>Het functioneel verbinden van de leefgebieden van gladde slang in het Schietveld met deze van de oostelijke duinengordel en het verbeteren van de connectiviteit met de zijdeling gelegen heideterreinen (Oplabekerzavel, Tenhaagdoornheide en de plas van kelchterhoef) door geschikt leefgebied te voorzien tot op de grens van de SBZ-H.</p>

Blauwborst	↑ <u>Doel:</u> Herstel van een populatie van min 28-35 bp	↑ <u>Doel:</u> Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> ◦ moerassige vegetaties, rietlanden, laagveenvegetaties met beperkte boomopslag of struweel, ◦ natte heidevegetaties en vennen ◦ boorden van waterlopen met ruige vegetatie ◦ geen menselijke verstoring tijdens de broedperiode.
Wespendief	= <u>Doel:</u> Minstens behoud van de actuele populaties (2 (1) bp)	↑ <u>Doel:</u> Naast de doelstellingen voor de boshabitats en het toepassen van de CDB is een verbetering van het foerageergebied noodzakelijk door een behoud en kwaliteitsverbetering van extensieve graslanden.
Zwarte specht- Middelste bonte specht	= <u>Doel:</u> Behoud van de actuele populaties Deze doelstelling spoort samen met de oppervlakte doelstelling voor 9190, 9120, en behoeft géén extra leefgebied.	↑ <u>Doel:</u> Bossen met voldoende variatie aan (loof)boomsoorten, voldoende oude bomen en open plekken. Deze doelstelling spoort samen met de doelstellingen voor de habitats 9190 en 9120.

Vleermuizen (Chiroptera)

Deze SBZ is volgens de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen *belangrijk* voor heel wat vleermuissoorten. Specifieke maatregelen ter verbetering van het leefgebied zijn dan ook belangrijk. Iedere soort heeft haar eigen ecologische niche en dus haar eigen vereisten inzake zomerverblijfplaatsen, foerageergebieden, winterverblijfplaatsen en connectiviteit. Toch zijn er een aantal algemene kwaliteitseisen te identificeren en kunnen op basis van de foerageerbiotopen aanvullende kwaliteitseisen geïdentificeerd worden. Met die kennis kunnen verbeteropgaven voor de leefgebieden in de SBZ-H geformuleerd worden.

Beoogde biotopen of soorten

Bossen: Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse Vleermuis

water en moerassen: Rosse vleermuis, Ruige, Kleine en gewone dwergvleermuis

kwaliteitseisen aan de leefgebieden

Toelichting bij doelstelling

Gericht beheer van bossen volgens de Criteria voor Duurzaam Bosbeheer voor privé-boseigendommen en via de beheervisie waar ANB het beheer voert. Bijzondere aandacht dient gegeven aan oude bomen (toekomstbomen), open plekken en geleidelijke bosranden, en hun bereikbaarheid onderling in functie van deze soorten.

Waterplassen die voor vleermuizen bereikbaar zijn vanuit de bosgebieden. Bosgebieden met een goede horizontale en verticale structuur.

Bijzondere aandacht dient gegeven aan open plekken en geleidelijke bosranden, vooral nabij deze open waterpartijen en hun bereikbaarheid hiernaartoe.

II. Prioriteiten

Voor de verschillende voorkomende habitats en soorten zijn doelen geformuleerd. Voor een aantal doelstellingen zijn bijkomende inspanningen noodzakelijk. De inspanningen kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd. Niet al deze inspanningen zijn op dezelfde termijn realiseerbaar. De realiseerbaarheid hangt onder andere af van de kostprijs van de inspanningen, de maatschappelijke context en de technische kennis. Er wordt onderstreept dat het uitvoeren van de hieronder opgesomde lijst van inspanningen/acties niet alle knelpunten in het gebied zullen oplossen en niet alle doelen zal weten te bewerkstelligen. De hieronder opgelijste acties zijn dan ook te beschouwen als de prioritaire inspanningen.

1. Herstel geschikte standplaatsvereisten van vennen, natte en venige heide

De standplaatsvereisten van een groot aandeel van de vennen en voormalige natte en/of venige heide op het Schietveld zijn gewijzigd door het droogtrekken van het militaire domein en de omliggende landbouwgronden. Het dempen van ontwateringsgrachten, rekening houdende met de militaire operationaliteit, moet ertoe leiden dat de vele grondwateratelaanfankelijke habitats zich opnieuw kwalitatief kunnen herstellen en actueel bedreigde habitattypische soorten, zoals bv het gentiaanblauwtje en de watersnip, zich kunnen herstellen. Ecohydrologische inzichten moeten uitwijzen welke maatregelen dienen genomen te worden om deze inspanning te realiseren. Daarnaast dienen naaldbossen omgevormd te worden naar heide of loofbos (afhankelijk van de locatie) zodat de kweldruk naar de omliggende habitats opnieuw kan toenemen.

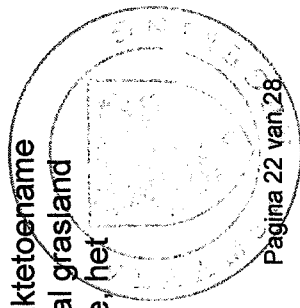
Om deze essentiële prioriteit te realiseren zal samengewerkt moeten worden met de militaire overheid en de landbouwsector die actief is in de zones die onmiddellijk aan het militaire domein grenzen. Een grondwatermodellering van het militair domein met de mogelijke scenario's om tot herstel van de vochtige, venige heidevegetaties en venoeervervegetaties te komen is in uitvoering. De studie wordt uitgevoerd door VUB in samenwerking met INBO in opdracht van ANB. De studie dient afgerond te zijn eind mei 2011. Er zal in overleg met de betrokken actoren uitgeklaard worden welke van de onderzochte scenario's uit de hydrologische studie het meest wenselijk is, rekening houdend met de socio-economische factoren in het gebied.

2. Vergroten van heidelandschap in functie van habitats met een te kleine oppervlakte en doelsoorten

Actueel zijn tal van doelsoorten uit de SBZ verdwenen of staan ze op de rand van uitsterven. Door gerichte habitatuutbreidingen kunnen we deze soorten extra kansen bieden zodat de SBZ opnieuw als brongebied kan fungeren naar de omliggende kleinere SBZ. Deze habitatuutbreidingen kaderen grotendeels in de realisatie van de gebiedsvisie die is opgemaakt in samenwerking met de militaire overheid.

Ten zuiden en oosten van het Schietveld dienen 155 ha landbouwgronden omgevormd te worden tot een bloemrijk heidelandschap. Dit zal opnieuw kansen bieden aan de knoflookpad die hier enkel nog voor komt op een aansluitend ven, het is noodzakelijk voor herstel van de natte voedselarme habitats in de bovenloop van de Laambeek en de Abeek, het zal een belangrijk aanvullend leefgebied zijn van de grauwe kiekendief, velduil, grauwe klauwier en tal van habitattypische heidesoorten die deze bloemrijkere habitats gebruiken zoals kammavilinder, heivlinder en tot slot zal het sterk de connectiviteit verbeteren met de SBZ die gelegen zijn ten zuiden van het Schietveld (Opglabbekerzavel en Tenhaagdoornheide). Op deze manier wordt binnen SBZ onder andere een invulling gegeven aan de noodzakelijke verbinding voor gladde slang (G-IHD) en tal van andere heidesoorten.

Aansluitend op Sonnisheide willen we de laatste relicten heide en nat heischraal grasland vergroten door een oppervlaktetoename van 5ha nat heischraal grasland en 15ha natte heide. Op deze manier willen we enerzijds de oppervlakte nat heischraal grasland duurzaam herstellen en anderzijds voldoende kansen bieden aan de habitattypische "paraplu"-soort van de natte heide, het

gentiaanblauwtje dat actueel, door de grootschalige droogtrekkingen, is teruggedrongen tot een smalle strook aan de rand van de SBZ.

3. Buffering van voedselarme habitats

Het grote heidelandschap op het Schietveld is voor een groot deel omgeven door grootschalige intensief gebruikte landbouwgebieden. De inwaai en instroming van nutriënten en bestrijdingsmiddelen heeft een negatieve invloed op de habitats en soorten die gebonden zijn aan voedselarme standplaatsvereisten.

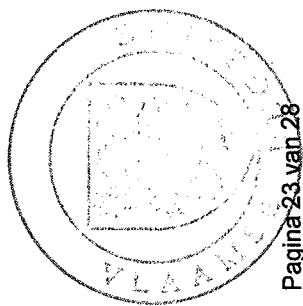
De aanleg van een buffer in deze landbouwgebieden zal naast zijn bufferende functie, gezien de verwevenheid met de omliggende heide en boshabitats tevens de algemene kwaliteit van het heide en boslandschap ten goede komen, door enerzijds het voorkomen van de rechtstreekse uitspoeling en inwaai van nutriënten in de aangrenzende habitats, en anderzijds door het herstel van het leefgebied van vele habitattypische soorten, oppervlakte behoevende vogelrichtlijnsoorten als grauwe kiekendief, velduil en de vleermuizen.

In het kader van buitengebiedregio Limburgse Kempen en Maasland werd het afbakeningsproces voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur in 2008 goedgekeurd. In de visie is "Behoud en versterking van uitgesproken natuurwaarden in valleien van Zwarte beek, Bollisserbeek, Dommel" opgenomen. In het proces voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan "Landbouwgebieden en beekvalleien tussen Helchteren, Peer, Meeuwen en Bree" in de regio Limburgse Kempen en Maasland dient de buffering verder uitgewerkt te worden.

Om deze essentiële prioriteit te realiseren zal samengewerkt moeten worden met de landbouwsector en de militaire overheid aangezien een grote oppervlakte van deze gronden op militair domein gelegen zijn.

4. Robuust ecologisch netwerk doorheen de SBZ voor amfibieën- en reptielenpopulaties en soorten van het heidecomplex

Om duurzame populaties te bekomen van kritische habitatrictlijnsoorten in heel de SBZ, zoals knoflookpad, heikikker en gladde slang is het belangrijk dat ze vrij kunnen migreren tussen geschikt habitat. De populatie van knoflookpad en de oostelijke populatie van gladde slang zijn bovendien zo klein dat op korte termijn de samenhang, niet alleen bewaard, maar grondig hersteld moet worden. Momenteel staan soorten als knoflookpad zelfs in hun laatste Vlaamse stronghold op de rand van het uitsterven.

Op korte termijn moeten inspanningen genomen worden voor versterking van het leefgebied van de knoflookpad rond Kelchterhoef. Het herstellen en uitbreiden van land- en voortplantingsbiotoop is er cruciaal voor de knoflookpad, met rond de laatste stronghold aanleg van nieuwe voortplantingsbiotopen. Als kwaliteitsdoel voor de voortplantingsbiotopen is essentieel het tegengaan van eutrofiëring en het visvrij houden van de poelen.

Het vergroten van het leefgebied van heikikker en gladde slang in de omgeving van het vennencomplex Turfven en Ruiterskuilen en het verbinden van deze populaties met de bronpopulaties op het militair domein moet deze soorten, en tal van andere habitattypische soorten (zoals bv maanwaterjuffer) de kans geven om duurzame populaties te vormen.

Om dit te realiseren zal naar samenwerking met dienst wegen en verkeer, de gemeenten, private eigenaars en de provincie Limburg gezocht moeten worden.

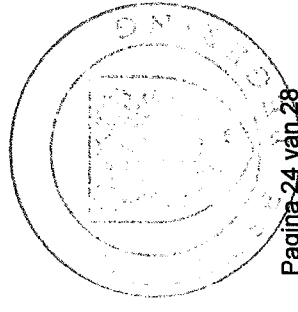
5. Uitbreiding en kwaliteitsverbetering van landduin- en heidevegetaties

De SBZ is voor Vlaanderen essentieel voor landduin- en heidehabitats, de grootste landuingordel van Vlaanderen is actueel echter grotendeels onder bos gelegen. Hierdoor zijn tal van habitattypische soorten actueel reeds uit het gebied verdwenen. Het herstellen van deze landduin- en heidevegetaties enerzijds en het versterken en zorgvuldig beheren van het grote heidecomplex op het Schietveld is een belangrijke doelstelling. Dit vergt een nauwgezette samenwerking tussen alle betrokken partijen en gebruikers (project Limburgse duinengordel) en de inzet van financiële middelen en mankracht voor uitvoering van het ecosysteembeheer van de heide (tegengaan vergrassing en verbossing, behoud successiestadia van de heide, ...).

Het duurzaam beheren vergt samenwerking tussen ANB, militaire overheid, gemeenten en terreinbeherende verenigingen.

6. Herstel foerageergebied van de grauwe kiekendief

Naaast de vergroting van het open heidelandschap dient tevens opnieuw een geschikt foerageergebied ontwikkeld te worden in de SBZ-V ten noorden van het militair domein. In deze zone kwamen tot voor kort grauwe- en blauwe kiekendieven jagen, overwinterden de korhoenders en groepen goudplevieren en was één van de grootste Limburgse populatie grutto's (kwetsbaar op lijst UICN) aanwezig. Het droogtrekken van het gebied, het nagenoeg verdwijnen van al de permanente graslanden en de omschakeling van extensief grasland en graanakkers naar maïs hebben geleid tot het verdwijnen van al deze soorten.

Om te komen tot een geschikt leefgebied voor de grauwe kiekendief moeten de omliggende landbouwgronden, die gelegen zijn binnen SBZ-V, opnieuw kunnen fungeren als foerageergebied. Middelen hiervoor zijn de aanleg van gemengde grasstroken rond de aanwezige percelen en waar mogelijk het herstellen van de oppervlakte historisch permanent grasland. Deze maatregelen zullen niet alleen de grauwe kiekendief maar tevens de andere akker- en weidevogels die in dit voormalige kerngebied voorkwamen ten goede komen. Deze inspanning kan ten dele geïntegreerd worden met het herstellen van de hydrologie op het militair domein en de buffering op de overgang tussen het heidelandschap en het landbouwgebied.

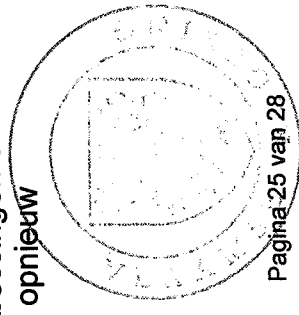
Het herstellen van het foerageergebied is de verantwoordelijkheid van de sector landbouw en de VLM. Het effectief terugkeren van de soort als broedvogel zal echter niet enkel afhangen van de maatregelen die binnen deze SBZ-V genomen worden. Het zal ook afhangen van de realisatie van de andere doelstellingen die binnen deze SBZ-H geformuleerd staan en de realisatie van de doelstellingen die voor de grauwe kiekendief in de G-IHD opgesomd staan voor heel Vlaanderen.

7. Verder zetten samenwerking met de militaire overheid

Een aanzienlijke oppervlakte van de SBZ is eigendom van de federale overheid als militair domein. In het kader van de overeenkomst over de samenwerking tussen het Agentschap voor Natuur en Bos en het ministerie van Landsverdediging worden op terrein afspraken gemaakt over het natuurbeheer. Een geïntegreerd natuur- en bosbeheerplan is opgemaakt voor de zones onder protocol. Daarnaast worden afspraken gemaakt over de zones, waarbij het beheer zelf wordt uitgevoerd door de militaire overheid. In de periode 2004-2010 werden herstelmaatregelen van achterstallig beheer uitgevoerd (Life project DANAH). Het verder zetten en volhouden van de beheersinspanningen is noodzakelijk voor de goede staat van instandhouding van tal van essentiële habitats en soorten in het heidecomplex. Daarnaast dient de goedgekeurde visie nog verder gerealiseerd te worden. Ook de knelpunten zoals geformuleerd in het geïntegreerd beheerplan dienen verder aangepakt te worden.

8. Ontwikkelen van een mozaïeklandschap in de beekvallei.

De Mangelbeekvallei is gekenmerkt door een afwisseling van open en gesloten landschap. Naast alluviaal bos wordt deze vallei actueel gekenmerkt door een aanzienlijke oppervlakte moerasspirearuitgen, kleine zeggenvegetaties en regionaal belangrijke biotopen als dottergraslanden, rietland en grote zeggenvegetaties. Behoud en kwaliteitsverbetering van deze habitats en regionale belangrijke biotopen staat voorop. Het plaatselijk herstellen van de natuurlijke beekstructuur en opheffen van de verdrogende werking van de beek (door de te diepe ligging) op de omliggende habitats is samen met een herstelbeheer (door de recente verbossingen of verruigingen tegen te gaan) noodzakelijk om een belangrijke kwaliteitsverbetering te realiseren. Dit moet op termijn ook opnieuw kansen bieden voor tal van habitattypische soorten zoals bv watersnip.

Het uitvoeren van aankoopbeleid binnen de perimeters van de terreinbeherende verenigingen en ANB draagt bij tot versterking van kleinschalige beekvalleien.

9. Omvormen van naaldbossen en voorzien structuurrijke bosranden

Naaldbossen moeten door gericht beheer worden omgevormd naar loofbossen op droge zandgronden. Preferentieel op gronden die een verdrogende of verzurende impact kunnen hebben op open habitats of waar doelsoorten in de bossfeer aanwezig zijn. Daarnaast moet op overgangen naar heide of graslanden (preferentieel waar doelsoorten als nachtzwaluw, boomleeuwerik, gladde slang, wespindief) een structuurrijke overgang gerealiseerd worden. Structuurrijke bosranden en open plekken als onderdeel van het bos zijn van belang voor habitattypische soort kleine ijsvogelvlinder.

Voor de bossen, beheerd door het ANB wordt er van uitgegaan dat op termijn minimaal 80% van de bosoppervlakte zal evolueren in de gewenste richting door de toepassing van de bestaande beheervisie van het ANB. In het "Landschap van heide, vennen en bossen op en rond het schietveld en de duinengordel" kan een aanzienlijke oppervlakte gerealiseerd worden; enerzijds conform het geïntegreerd natuur- en bosbeheerplan op het militair domein en anderzijds in de aangrenzende en omliggende bossen beheerd door, of in eigendom van ANB. In totaal betreft het een oppervlakte van 287 ha door omvorming en lokaal 33 ha bosuitbreiding. Voor de alluviale bossen wordt gestreefd naar een ecologisch beheer en een bijkomende omvorming van 10 ha en 5 ha bosuitbreiding in de vallei van de Mangelbeek.

In de private bossen kan door toepassing van Criteria Duurzaam Bosbeheer de kwaliteit verbeteren. Via gebundelde aanpak van de bosgroepen kunnen beheerplannen opgemaakt worden.

10. Exotenbestrijding uitvoeren.

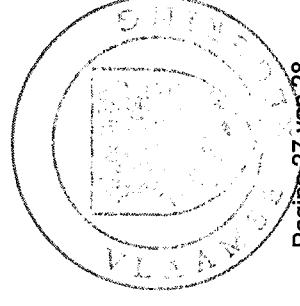
Het uitvoeren van een exotenbestrijding in de boscomplexen moet opnieuw kansen bieden aan de typische soorten in de kruid- en struiklaag van de bossen. Het herstellen van de hydrologie in de beekvalleien moet een invasie van reuzenbalsemien voorkomen.

11. Afstemming van recreatie op de ecologische waarden.

Om de verstoringgevoelige broedvogels van grootschalig open heideterreinen kansen te geven, zijn grote, onverstoorde terreinen noodzakelijk, wat al in belangrijke mate het geval is door de functie als militair domein. Toch zijn een aantal bijkomende inspanningen nodig. De illegale avondvluchten met parapentmotoren op het Schietveld en de omliggende terreinen hebben een sterk negatieve invloed op de avifauna in de SBZ-V en dienen in de toekomst vermeden te worden. Bijkomende recreatieve activiteiten zijn niet gewenst op het militair domein gezien zijn belang voor tal van verstoringgevoelige soorten; een sturing via toegankelijkheidsreglementering en afstemming op ecologische waarden kan via het overleg op de lokale Natuur- en bosbeheercommissie (ANB en militaire overheid).

Voor weekendverblijven die buiten de zones voor verblijfsrecreatie gelegen zijn moet een consequent uitdoovingsbeleid gevolgd worden.

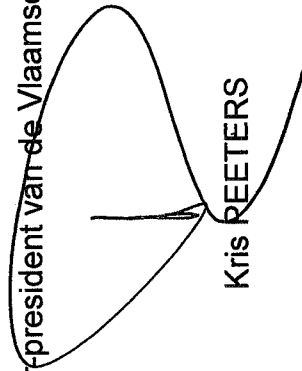
Het project Limburgse duinengordel dient een goed evenwicht te vinden tussen de recreatieve ontwikkeling van het gebied en de natuurwaarden die in het gebied zullen ontwikkeld worden.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrictlijn van de speciale beschermingszone 'BE2200030 Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone 'BE2220313 Houthalen-Helchteren, Meeuwen-Gruitrode en Peer' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten,

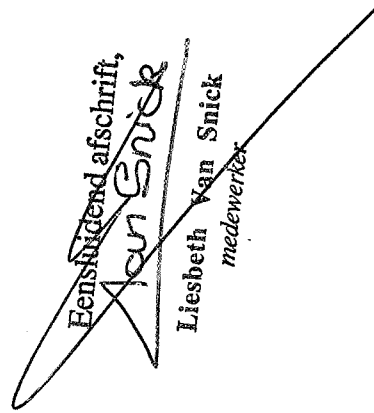
Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris REETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Eensluitend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

Joke SCHAUVLIEGE

